

ת"פ 25142/10/16 - משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נגד פלוני

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 25142-10-16 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' פלוני

בפני	כבוד השופטת רבקה גלט
בעניין:	משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה
	ע"י עו"ד גיגולד
	המאשימה
	נגד
	פלוני
	ע"י ב"כ עו"ד צוּטקוב
	הנאשם
	נוכחים:
	ב"כ התביעה עו"ד נוי
	ב"כ הנאשם עו"ד מור יוסף
	הנאשם בעצמו

גזר דין

הנאשם, כבן 45, נותן את הדין בגין עבירת איומים שביצע כלפי אמו.

תיאור העובדות על פי כתב האישום המתוקן הוא כי ביום 12.8.15, בביתם, איים הנאשם על אמו בכך שאמר לה שיהרוג אותה, והיא צלצלה למשטרה.

כתב האישום הוגש באוקטובר 2016, והנאשם הורשע בעבירה על פי הודאתו עוד ביום 22.1.18. מאז, התמשך שלב הטיעונים לעונש, מתוך מטרה לסייע לנאשם בתהליך גמילה מהתמכרות לאלכוהול, ממנה הוא סובל על פני שנים ארוכות. כפי שקורה לא אחת במקרים שכאלה, גם בעניינו של הנאשם ידע תהליך הגמילה עליות ומורדות, הן בשל מצבו הבריאותי, והן בשל מאפייניו האישיים, כפי שיפורט בהמשך.

בשלב זה, עתרו הצדדים לסיום ההליך, ועל כן באה שעת ההכרעה.

כבר עתה אציין כי מצבו של הנאשם מעורר מורכבות, כיוון שתלוי נגדו מאסר על תנאי בן 6 חודשים, שהוא בר הפעלה בגין העבירה נושא הדיון. מטבע הדברים, שאלת הפעלתו של אותו המאסר על תנאי היא העומדת במוקד המחלוקת בין הצדדים.

השתלשלות העניינים ותסקירי שרות המבחן

עוד בשלב המקדמי של המשפט, הופנה הנאשם לשרות המבחן לצורך בחינת התאמתו להליך בבית המשפט הקהילתי. בעניין זה ניתנו 3 תסקירים ראשוניים מהם עלה כי הנאשם דר-רחוב, הסובל מבעיית התמכרות לאלכוהול על פני שנים,

ועל פי ההתרשמות הוא דל כוחות לעריכת שינוי. שרות המבחן סבר כי נדרשת השתלבות באשפוזית, כתנאי מקדים לבחינת התאמתו. ואמנם, בתחילת שנת 2017 שולב הנאשם באישפוזית, אך עזב את המקום כעבור זמן קצר, לטענתו בשל בעיות רפואיות קשות מהן הוא סובל: מחלת גלאוקומה, וזיהום קשה בעצם ברגל בעקבות תאונת דרכים. כיוון שהנאשם לא יצר קשר עם שרות המבחן, נקבע בתסקיר השלישי כי אינו מתאים להליך קהילתי.

לאחר האמור, ביום 20.4.17 הוגשה חוות דעת פסיכיאטרית, לפי בקשת הנאשם. נקבע כי אינו סובל ממחלת נפש, אך הוא מוכר למערכת כסובל מבעיית התמכרות לאלכוהול רבת שנים, ואף היה באשפוזים בשל הפרעות התנהגות תחת השפעת אלכוהול, אשר חלפו עם חלוף השפעת האלכוהול. בסיכום חוות הדעת נכתב כי הנאשם אינו זקוק לשום טיפול נפשי, פרט לגמילה מאלכוהול.

בדיון מיום 22.1.18, הודה הנאשם בעבירה, ונתבקש מתן תסקיר לעונש, בהסכמת הצדדים. לאחר זאת, ניתנו 8 תסקירים נוספים, בהם תוארה דרך החתחתים שעובר הנאשם בחייו, כשההתמכרות לטיפה המרה היא רק חלק ממורכבות חייו.

שרות המבחן תיאר את הנאשם כרווק, שהיה בעברו ספורטאי מקצועי בתחום הרמת משקולות, זאת בטרם עלה לישראל מברית המועצות. הנאשם בן יחיד להוריו הגרושים, ואביו נפטר. לאחר עלייתו, שירת בצה"ל, אך שוחרר בשל חוסר התאמה, ותפקודו הלך והצטמצם עם השנים בשל התמכרותו לאלכוהול. במהלך השנים צבר לחובות 4 הרשעות קודמות בעבירות אלימות. התסקיר מתאר ניסיונות רבים שנעשו לשילוב הנאשם בתהליך גמילה במהלך השנים. נכתב כי הוא זקוק לטיפול גמילה מאלכוהול, ושרוי בסיכון במצבו, אך ההתרשמות היא כי כוחותיו לעריכת שינוי הם דלים.

כאמור, שלב הטיעונים לעונש התמשך על פני שנים, כשהדיונים נדחו שוב ושוב, בניסיון לקדם את הנאשם לתהליך גמילה משמעותי. בתוך כך, ניתנו תסקירים נוספים, אשר עיון בהם מלמד על הקושי העצום והמורכבות הנלווים לרצונו של הנאשם להיגמל. זאת, בד בבד עם הקושי האוטנטי והעמוק שלו לקבל תכתיבים המנוגדים לצורך שלו, לפי הבנתו. אין צורך לפרט את כל האמור בתסקירים, ודי אם אציין כי במהלך שנת 2017 הוצעה לנאשם השתלבות בהוסטל, אך הוא ביקש פתרון שיוכל לממן כדר רחוב, לרבות האפשרות לעבוד ככל יכולתו, במגבלותיו הרפואיות. הנאשם הדגיש כי נחוץ לו מקום מגורים קבוע, וסירב להשתלב בהוסטל אשר בסיום תכנית הטיפול ידרש לעזבו ושוב יימצא ברחוב ללא מסגרת תומכת. דרישתו זו הובילה לעיכוב בתהליך הטיפולי שכן לא נמצא מוסד שהסכים לקבלו, ואשר אף הוא הסכים להשתלב בו. במהלך תקופה זו, המשיך הנאשם להיות דר רחוב מוכר, לאחר שדאג להירשם בעיריית חולון.

במהלך שנת 2018 המשיך הנאשם לעמוד בקשר עם שרות המבחן, התייצב לכל הדיונים, ובחלקם היה מלווה על ידי אמו המתלוננת. במהלך השנה השלים תכנית באישפוזית, אך לא נמצא מקום מגורים קבוע עבורו, וכך היה המצב על פני מספר דיונים שנקבעו.

בדיון ביום 5.5.19 הודיעה ב"כ הנאשם כי הוא הצליח להשתלב בעצמו במסגרת של דיור נתמך ב- "אכפת" בהנהלת מר אגייב. ההשתלבות במוסד זה הובילה לשינוי חיובי דרמטי בחיי הנאשם, על כך ניתן היה ללמוד מדיווחי שרות המבחן, ומהתנהלות הנאשם עצמו. לא זו בלבד שהנאשם מצא ב"אכפת" בית חם ותומך, אלא שבנוסף הוא השתלב בתכנית "צעדים" לגמילה מאלכוהול, ואף הגיע לשלבים מתקדמים בתכנית. בנוסף, החל בטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות בעיריית חולון. גם במישור התעסוקתי חל שינוי דרמטי, שכן הנאשם החל לעבוד לפרנסתו. התסקירים שהוגשו ביום 10.7.19 ו- 15.11.19 נשאו אופי חיובי ואופטימי, שכן הנאשם הראה ניקיון מצריכת אלכוהול, יציבות, ושמירה על אורח חיים נורמטיבי. למותר לציין כי השינוי המתואר השפיע לטובה על הלך רוחו של הנאשם, ונתן לו תחושת משמעות.

ביום 26.12.19 הופיע הנאשם באולם בית המשפט, למרות שלא היה קבוע דיון בעניינו. הנאשם ניגש אל הדוכן וביקש לשתף את בית המשפט במצוקתו, שכן מעד בשתיית אלכוהול. לצד זה, אמר שהוא עומד בקשר עם כל גורמי הטיפול, ונבדקת האפשרות לשלבו שוב באישפוזית. דברי הנאשם תועדו בהחלטה שניתנה באותו יום והועברו לידיעת הצדדים.

בהמשך לאמור, ביום 20.2.20 הוגש תסקיר שתיאר את המעידה שחוזה הנאשם, בצריכת אלכוהול, בניגוד לכללי השהייה ב"אכפת", ונמסר כי בעקבות זאת הורחק מן המקום. לאחר מכן, הצליח להשלים טיפול חוזר באישפוזית, וביקש לחזור למסגרת, אך ככל הנראה הגיע לשם כשהוא תחת השפעת אלכוהול, והורחק שוב. שרות המבחן דיווח כי הנאשם שב בשלב זה להתגורר בבית אמו המתלוננת. בסיכום התסקיר נכתב כי הנאשם חסר כוחות לשינוי עומק, והשרות נמנע מהמלצה.

לאחר ששב הנאשם להתגורר עם המתלוננת נערכו כמה דיונים נוספים, בהם נערך ניסיון חוזר לבחון התאמתו להליך קהילתי, אך הוא נמצא בלתי מתאים. במהלך תקופה זו, החל משבר קורונה, והנאשם המשיך להתגורר אצל אמו. בדיונים מסר כי היא קשישה וחולה והוא היחיד המטפל בה, באין קרובי משפחה אחרים.

בדיון מיום 5.5.20, שוב נדונה מורכבות מצבו של הנאשם, אשר לצד העדר תהליך טיפולי שלם, לא שב לבצע עבירות מאז שנת 2015, וכיום הוא זה המטפל במתלוננת. התביעה הודיעה כי היא עותרת למתן תסקיר אחרון, וככל שיימצא כי הנאשם עודנו מתגורר עם אמו אינו צורך אלכוהול, ואינו מהווה סיכון, תסתפק בהארכת המאסר על תנאי התלוי נגדו.

בעקבות האמור, הוגש התסקיר האחרון ביום 8.6.20. נכתב כי גם בתקופה האחרונה הוסיף הנאשם לעמוד בקשר עם קצין המבחן. השרות דיווח כי כיום חלה התדרדרות במצבו הרפואי של הנאשם, והוא עסוק בטיפול ברגליו ועיניו הלוקים במחלות כרוניות. הנאשם מסר כי אינו צורך אלכוהול, אך לא ידע למסור כמה זמן הוא נקי מאלכוהול. לדבריו, אין סיכון שיחזור כיום לשתייה, כיוון שהדבר יחמיר את מצבו הרפואי, ויביא לסירובה של אמו למגוריו בביתה. הנאשם הביע עמדתו כי אינו זקוק כיום לטיפול נוסף, אך ביטא הסכמה מילולית להשתלב בטיפול בשל המצב המשפטי. אמו של הנאשם אף היא שוחחה עם קצינת המבחן ומסרה כי הנאשם מתגורר עמה כבר חצי שנה, נמנע מאלכוהול, אינו נוהג באלימות, והקשר בין השניים טוב. למרות זאת, נכתב כי ההתרשמות היא שהאם מגוננת על הנאשם. בסיכום התסקיר נכתב כי למרות הפסקת השימוש באלכוהול, ההערכה היא שהנאשם מצוי בסיכון וזקוק למסגרת טיפולית, אך אין לו תובנה למצבו, לכן אין המלצה שיקומית.

טיעוני הצדדים

ב"כ התביעה טען לעניין חומרת העבירה של איומים בתוך התא המשפחתי, כלפי אמו של הנאשם. בנוסף, הפנה לכל השתלשלות העניינים הטיפולית, בה כשל הנאשם. נטען כי ניתנו לנאשם אינסוף הזדמנויות אך הוא כשל פעם אחר פעם, אין לו תובנה למצבו, והוא עלול לשוב לצריכת אלכוהול במצבי דחק. עוד הפנתה התביעה לכך שהעבירה בוצעה כשנה בלבד לאחר הרשעתו הקודמת של הנאשם בעבירה כלפי אמו, ומשמע מכאן שאין עליו מורא ולא הפנים את הלקח. לדעת התביעה מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר ועד 15 חודשי מאסר בפועל, ובעניין זה, הוגשה אסופת פסיקה (ת"פ 44531-06-18, ת"פ 35111-02-19, ת"פ שלום נתניה 40202-11-18, ת"פ 670/13, ת"פ 32959-07-17). עתירת התביעה היא להפעלת המאסר על תנאי בן 6 חודשים והטלת 12 חודשי מאסר במצטבר לו.

ב"כ הנאשם הפנתה לקורות חייו של הנאשם, ומצבו הבריאותי הרופף. הנאשם סובל מנכות לאחר תאונה, וכן מבעיית

התמכרות לאלכוהול שהובילה אותו להתגורר ברחובות במשך פרק זמן משמעותי, גם עובר למועד הגשת התלונה. נטען כי אמו של הנאשם מקיימת קשר טוב עמו, וגם בעת הגשת התלונה הבהירה כי הבעייתיות קיימת רק כשהוא תחת השפעת אלכוהול. עוד הפנתה ב"כ הנאשם למסלול החתחתים שעבר בניסיונות הגמילה, וצינה כי על פני תקופה ארוכה לאחר שנת 2015, הוא הפסיק להטריד את אמו, התגורר בבית החולים איכילוב כדר רחוב, ושמר על אורח חיים תקין ללא עבירות וללא שתייה. לאחר מכן, הנאשם מצא בעצמו את המוסד השיקומי "אכפת", והחל בשיקום, אך גם לאחר שמעד והורחק משם המשיך בקשר עם שרות המבחן בהתמדה. נטען כי מצבו של הנאשם בשנים האחרונות שונה בתכלית מן המצב הירוד בו היה שריו בתחילת ההליך, גם אם לא השלים תכנית טיפול באמצעות שרות המבחן. בנסיבות אלה, סבורה ב"כ הנאשם כי אין שום אינטרס בשליחתו לכלא, אלא ראוי להכיר בתהליך שעבר, ובהיותו חיוני עבור אמו המתלוננת כיום. לפיכך, עתרה ב"כ הנאשם להארכת המאסר על תנאי.

הנאשם בדברו האחרון שלל את הערכת שרות המבחן לפיה אין לו תובנה למצבו. לדבריו, הוא לא יכול כיום לשוב ל"אכפת" היות שנדרשת עזרתו לאמו שאין לה שום קרוב אחר, והוא דואג לכל צרכיה. עוד אמר כי אינו משתמש כלל באלכוהול ואף נרתע מריח אלכוהול, בייחוד בתקופת משבר קורונה בה משתמשים כולם במוצרי אלכוהול לחיטוי. הנאשם הביע עייפות ממצבו, והזכיר כי הוא סובל מגלאוקומה ובעיית זיהום משמשך ברגלו שהיא מועמדת לניתוח כריתה. בנוגע לעבירה, אמר שלא התכוון למשמעות המילים שאמר, אלא היה שיכור, והוא מצטער על כך.

מתחם העונש ההולם

אין צורך להאריך בניתוח עבירת האיומים והאינטרס הציבורי באכיפה נגדה.

לא פעם נקבע כי יש חומרה מיוחדת בעבירות אלימות ואיומים המבוצעות בתוככי התא המשפחתי שם אמור הפרט לחוש ביטחון (ע"פ 103/88 ליכטמן נ' מד"י פ"ד (מג) 373; ע"פ 182/13 משה נ' מד"י (21.1.13); רע"פ 182/13 משה נ' מד"י (21.1.13)).

סקירה של מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות הדומות לאלה שביצע הנאשם מעלה קשת עונשים בעלת גיוון ושונויות, ולא בכדי. המציאות מזמנת מגוון אינסופי של אירועים ומערכות יחסים, אשר ביצוע עבירת איומים בגדרם, הוא בעל מאפיינים ייחודיים המצדיקים התייחסות פרטנית לנסיבות ביצוע העבירה. במקרים רבים ראו בתי המשפט לנכון להחמיר עם מי שהורשעו בעבירת איומים ולהטיל עליהם עונשי מאסר משמעותיים. לעומת זאת, במקרים אחרים, נמצא מקום להקל. לא פעם, גם כשביצע הנאשם עבירות נוספות על עבירת האיומים, הצדיקו הנסיבות את סיום ההליך ללא הטלת עונשי מאסר, וזאת גם כשהיה תלוי נגד הנאשם מאסר על תנאי בר הפעלה (לשם הדוגמא ניתן לעיין: ת"פ 30773-02-13 מד"י נ' מנצור (9.7.13); ת"פ 20943-12-14 מד"י נ' פלוני (20.10.15); ת"פ 23607-05-15 מד"י נ' פלוני (10.5.16); ת"פ 2727-06-15 מד"י נ' כהן (24.2.16); ת"פ 35380-06-17 מד"י נ' פלוני (20.1.19); ת"פ 7284-01-18 מד"י נ' אמשלם (27.3.19); ת"פ 51264-07-14 מד"י נ' פרץ (16.11.17); ת"פ 31847-03-12 מד"י נ' אמבאי (1.7.15); ת"פ 60153-07-12 מד"י נ' בנגיב (1.7.14); ת"פ 34230-11-14 מד"י נ' פלוני (11.2.16)).

בנוסף, קיימים מקרים רבים בהם החליטו בתי המשפט לסיים את ההליך בגין עבירת איומים ללא הרשעה. כמובן, אפשרות זו כלל אינה רלוונטית בענייננו, אך יש בריבוי המקרים שהסתיימו ללא הרשעה כדי ללמד על המדיניות הכללית (לשם הדוגמא ניתן לעיין: ת.פ 41892-03-10 מד"י נ' פלוני (19.3.13); ת.פ 50605-10-12 מד"י נ' דוד (7.3.13);

ת.פ 44307-02-14 מד"י נ' פלוני (16.3.15); ת.פ 14367-06-13 מד"י נ' פלוני (20.4.15); ע"פ 111/14 פלוני נ' מד"י (1.4.14); ע"פ 43351-08-14 אלמיו נ' מד"י (24.11.14); ת.פ 33285-05-14 מד"י נ' אבוקסיס (22.2.15); ת.פ 47916-01-12 מד"י נ' פלוני (15.4.15).

בעניינינו, הנאשם אמר לאמו שיהרוג אותה, ויש להניח שהטיל עליה פחד, בייחוד כשהיה תחת השפעת אלכוהול. מצד שני, אין להתעלם מכך שמדובר באיום לקוני שנאמר באופן חד פעמי, ולמרבה הצער מדובר במטבע לשון שרבים עושים בו שימוש, בלשון הרחוב, על מנת להביע כעס או מורת רוח, ולא דווקא מתוך כוונה פלילית.

נוכח לקוניות האישום, ועל מנת לעמוד מקרוב יותר על מהותו של האירוע, פניתי אל ב"כ הצדדים בשאלה האם יסכימו לכך שאעייין בהודעות המתלוננת במשטרה, כדי להתרשם מחומרת האיום, והם נתנו הסכמתם לכך. בעקבות זאת, הוגשו לעיוני 3 הודעות שמסרה המתלוננת לאחר האירוע. מן ההודעות עולה כי עוד במועד האירוע היתה המתלוננת מודעת לכך שהנאשם אמר את הדברים כשהוא שיכור, וידעה לומר כי רק בשכרותו הוא מדבר כך, בעוד שלאחר מכן הוא מתנצל בפניה. המתלוננת אמרה **"מתי הבן שלי שיכור הוא בנאדם לא טוב. לא שיכור, בנאדם זהב... אני לא רוצה שהוא יהיה בבית סוהר"**. המתלוננת הבהירה כי היא הזעיקה את המשטרה משום שעיפה מהתנהגות הנאשם, אך שללה כל אלימות מצדו, ואמרה שהוא רק **"צועק ומקלל"**. כיוון שלא שעה לבקשתה לעזוב את הבית, התקשרה למשטרה. הודעת המתלוננת מאירה את האירוע באור הראוי לו, לא פחות ולא יותר. כמובן, אין להקל ראש במצוקה אליה הכניס הנאשם את אמו, והוא נותן את הדין על כך. עם זאת, בשום אופן לא ניתן להתרשם כי מדובר באירוע של איומים מן הרף החמור.

התביעה הפנתה למספר גזרי דין שניתנו בגין עבירות איומים על מנת ללמד על הצורך לקבוע מתחם מחמיר. לאחר עיון, אני סבורה כי בכל הכבוד, לא ניתן ללמוד מאותם מקרים, שעניינם באיומים בנסיבות חמורות פי כמה. באסופה מצאתי מקרים בהם בוצע איום באמצעות סכין, או איום שנלווה לעבירות נוספות, או איומים שחומרתם נלמדת מלשונם המפורטת, ותכנם הקונקרטי והגרפי. בשונה מאלה, בעניינינו מדובר כאמור, באמירה לקונית "שיהרוג אותה" כפי המופיע בכתב האישום המתוקן.

מכלול הנסיבות ומדיניות הענישה הנוהגת מובילים למסקנה לפיה מתחם העונש ההולם את העבירה בנסיבותיה, נע בין ענישה הצופה פני עתיד, ועד מספר חודשי מאסר בפועל, שיכול שירוצו בעבודות שירות.

העונש המתאים לנאשם

הנאשם נושא על שכמו הרשעות קודמות בעבירות איומים ותקיפה. בשנת 2003 נדון בגין עבירת איומים, והוטל עליו עונש של מאסר על תנאי. בשנת 2004 נדון שוב בגין עבירת איומים והוטלו עליו 9 חודשי מאסר בפועל. בשנת 2008, נדון בגין עבירות איומים ותקיפה והוטל עליו מאסר על תנאי.

לאחרונה נדון הנאשם בת"פ 49172-03-13, בגין עבירות איומים ותקיפה שביצע כלפי אמו, תחת השפעת אלכוהול. באותו עניין הוגש תסקיר חיובי שתיאר תהליך גמילה מוצלח, ובעקבות זאת הסתפק בית המשפט בהטלת מאסר קצר החופף את ימי מעצרו של הנאשם. בנוסף, הוטל מאסר על תנאי בן 6 חודשים שהוא בר הפעלה בעניינינו, הגם שהוטל לפני 6 שנים, ביום 30.6.14. כפי שנאמר קודם לכן, שאלת הפעלתו של המאסר על תנאי, היא הסוגיה המרכזית שבה יש להכריע.

משפטו של הנאשם התמשך על פני שנים, כך שהיתה לי הזדמנות להתרשם מדמותו הייחודית, ולרכוש עמו היכרות טובה באופן יחסי.

התרשמותי היא כי המדובר באדם אינטליגנטי, נורמטיבי ובעל ערכים חיוניים, אשר בצעירותו עסק בספורט מקצועי, אך ההתמכרות לטיפה המרה החריבה עליו את עולמו, והוא הלך והתדרדר על פני שנים, בהעדר מקורות תמיכה משמעותיים. בנוסף על בעיית ההתמכרות, הנאשם סובל מבעיות רפואיות מתמשכות: בעקבות תאונת דרכים הוא מתמודד עם זיהום ברגל, הגורם לצליעה, והוא נתמך במקל הליכה. בנוסף, מחלת הגלאוקמה גרמה לו לעיוורון בעין אחת, וראייה חלקית בלבד בעינו השנייה. עם כל מורכבות מצבו מתמודד הנאשם לבדו, שכן קרובתו היחידה היא אמו, שהפכה בחלוף השנים לאשה מבוגרת וחולנית, שאינה יכולה להוות גורם תומך ומחזיק עבורו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם חסר תובנה למצבו ולסיכון שישוב ויבצע עבירות בשל התמכרותו לאלכוהול. נקבע בתסקירים כי הוא חסר כוחות, אינו מכיר בצורך הטיפולי, ואין אופק שיקומי בעניינו. אין ספק שהערכות שרות המבחן הן בעלות משקל, והוא מהווה גורם מקצועי חשוב המסייע רבות להכרעות בית המשפט. עם זאת, כבר נפסק כי עמדת שרות המבחן היא בגדר המלצה בלבד, ואילו בית המשפט הוא שצריך לקבוע עמדתו העונשית.

בעניינו של הנאשם, לאחר שהלכנו בדרך ארוכה, אני מתקשה לקבל את עמדתו הפסקנית של שרות המבחן, ולהלן אבהיר עמדתי.

בניגוד להתרשמות שרות המבחן, אני מוצאת כי הנאשם מבין היטב את מצבו, ראייתו מפוקחת, והוא מבין את הסיכון להתדרדרות מצבו, גם אם עמדותיו באשר לטיפול הנדרש לו אינן תואמות את עמדתו המקצועית של שירות המבחן. הנאשם ערך במהלך השנים ניסיונות משמעותיים לגמילה, לרבות שילובו באישפוזית כמה פעמים, שהייה בהוסטלים, השתתפות בתכניות גמילה מטעם היחידה העירונית לטיפול בהתמכרויות, וניסיונות תעסוקתיים. כל אלה סייעו לו לרכוש היכרות עם צרכיו, ועם נקודות התורפה האורבות לו. כידוע, תהליך הגמילה מאלכוהול הוא מורכב וקשה, הדרך רצופה עליות ומורדות, ויש הסבורים שזהו מאבק שמשכו הוא כמשך חיי האדם. לאור זאת, לא ניתן לקבוע באופן החלטי כי הנאשם כשל, וכי אין אופק שיקומי.

יש לשים לב, הנאשם הסתבך כבר 4 פעמים בעבירות שבוצעו לרקע התמכרותו, אך מעולם לא ביצע כל עבירה אחרת. ההתרשמות הברורה היא כי כשהוא שתוי, ניצב לפנינו "איש אחר", ולהתרשמות זו היה שותף גם הפסיכיאטר המחוזי, בחוות דעתו מיום 20.4.17. כל זמן שהנאשם אינו שתוי - וזה היה מצבו למרבה ההקלה בכל מועדי הדיונים הרבים ב-3 השנים האחרונות - אין הוא אלא אדם מן היישוב.

לאחר ביצוע העבירה נושא האישום, הנאשם בחר להיות דר רחוב, ולדבריו עשה כך כדי שלא לפגוע שוב באמו המתלוננת. החלטה זו כשלעצמה היתה בלתי שגריתית ויש בה כדי ללמד על יסוד נורמטיבי המוביל את הנאשם, גם במחיר של שלילת מקום מגורים מסודר מעצמו.

למרות היותו דר רחוב, ניכר כי הנאשם לא וויתר על הטיפול בעצמו. אמנם בשלב הראשוני של המשפט, הוא הגיע לבית המשפט כשהוא שתוי, ונהג באופן פרוע. ואולם, כעבור חודשים בודדים, מצא את מקומו בשטח בית החולים איכילוב, שם אפשרו לו להתמקם ככל הנראה, ואף ניתנה לו האפשרות להשתמש במתקני המקום. הנאשם הופיע מאז לכל הדיונים (הרבים) כשהוא פיקח לחלוטין, נקי ומטופח, ומצב רוחו טוב. יותר מזה, לעיני בית המשפט וב"כ הצדדים, נחשפה דמותו כאיש שיחה נעים, שאינו חושש לשתף בקשייו.

לאחר שהנאשם מצא את מקומו סוף כל סוף בהוסטל "אכפת", השתפר מצבו עד מאד, וניכר עד כמה נתרם מהשתתפותו בתכנית "צעדים". בנוסף, החל לעבוד במגבלותיו הרפואיות. למרבה הצער, בחלוף 7 חודשים, הוא הורחק מן המקום בשל מעידתו. אך גם בשלב זה, פעל באופן יוצא דופן ביושרו, כשטרם להגיע מיד לבית המשפט, מבלי שזומן, על מנת לדווח על מצבו, ולבקש עזרה.

גם לאחר שנכשל תהליך השיקום במסגרת "אכפת", לא ניתן לטעון כי הנאשם מצוי בהתדרדרות. עולה מן התסקיר האחרון כי הנאשם שב להתגורר עם אמו, אינו משתמש באלכוהול, ואינו נוהג כלפיה באלימות. שירות המבחן עודנו מתרשם כי נשקף סיכון במצבו של הנאשם, אך כבר נאמר כי ההתמכרות לאלכוהול היא "מחלה" קשה, וההתמודדות עמה עלולה להתמשך שנים ארוכות.

כאן המקום להדגיש כי בעצם, העולה מן התסקיר האחרון, הוא שהנאשם מקיים את שלוש הדרישות שהוצגו על ידי ב"כ התביעה, כתנאי להסכמתה להארכת המאסר על תנאי: כך, עולה כי הנאשם עודנו מתגורר עם אמו כפי שטען; עולה כי אינו צורך באלכוהול, כפי שטען, ואף המתלוננת מאשרת זאת; עולה כי המתלוננת אינה רואה בו כיום מקור סיכון, ותפקודו נראה תקין.

העובדה היא שמאז מועד האירוע חלפו 5 שנים תמימות, בהן לא ביצע הנאשם כל עבירה שהיא. יתר על כן, הוא מתגורר עם המתלוננת כבר למעלה מחצי שנה, ולא התרחש כל אירוע בעל אופי אלים, מאז. לפי הדיווח האחרון של שרות המבחן, האם מוסרת כי יחסיה עם הנאשם כיום תקינים.

למותר לציין כי בכל מועדי הדיונים האחרונים, התייצב הנאשם כשהוא פיקח וממוקד, והביע את החשיבות שהוא מוצא בטיפול באמו, שהיא קרובתו היחידה. עמדתו כיום היא שאינו יכול להשתלב בתכנית טיפולית, כיוון שאמו זקוקה לו לצדה, ואין לו חשש מהתדרדרות נוספת, בשל הסיכון הטמון בצריכת אלכוהול במצבו הרפואי. אילו נאמרו הדברים בעלמא, ניתן היה לפקפק בהם, אך שעה שהם נאמרים לאחר שהנאשם מתגורר עם אמו כבר למעלה מ-6 חודשים, משקלם רב.

עוד חשוב לציין כי במהלך ניהול המשפט הנאשם התמיד בקשר עם שרות המבחן. בסיכומו של דבר, הנאשם אמנם לא השלים מהלך טיפולי בחסות שרות המבחן, וטוב היה יותר אילו הצליח להתמיד בכך. עם זאת, במבחן המציאות, אין מנוס מלהודות כי הוא מתמיד כבר 5 שנים בהימנעות מכל הסתבכות, ובמקרה זה די בכך על מנת להשתכנע כי הוא מצוי בדרך שיקומית.

אילו היה מצב בריאותו של הנאשם טוב יותר, ייתכן שהיה מקום לשקול הטלת עונש של מאסר בעבודות שרות, אלא שברור הוא כי הנאשם לא יוכל לבצע עבודות שירות. משמעות הדבר היא כי הפעלת המאסר על תנאי תוביל למאסרו מאחורי סורג ובריח למשך תקופה משמעותית. לדעתי, תוצאה זו תהיה בלתי מידתית ואף יאה בה כדי לפגוע באינטרס הציבורי בשיקומו של הנאשם, שלא ביצע עבירות במהלך 5 השנים האחרונות.

כבר נאמר כי הענישה היא אינדיווידואלית ו"אין עסקינן בשיטת ניקוד, או באריתמטיקה. ענישה היא מלאכת מחשבת - ולא מלאכת מחשב" (ע"פ 5768/10 פלוני נ' מד"י (08.06.2015)). ברוח זו, ראוי להטיל על הנאשם עונש אינדיווידואלי, התואם את נסיבות העבירה, השתלשלות העניינים לאחריה, ומצבו של הנאשם כיום.

המסקנה הסופית היא כי אין כל הצדקה להפעלת המאסר על תנאי, וודאי לו במחיר שליחתו של הנאשם אל מאחורי

סורג וברית.

לאחר כל זאת, אני גוזרת את העונשים הבאים:

- א. יוארך מאסר על תנאי בן 6 חודשים שהוטל על הנאשם בת"פ 49172-03-13, וזאת למשך שנתיים מהיום.
- ב. הנאשם ישלם קנס בסך 1,000 ₪, ב-4 תשלומים החל מיום 1.9.20 ובכל 1 לחודש עוקב.
- ג. התחייבות בסך 2,000 ₪ להימנע מעבירת איומים למשך שנתיים מהיום.

ניתן היום, י"ד תמוז תש"פ, 06 יולי 2020, בהעדר הצדדים.